

עֲבוֹדַת
יוֹם הַכִּפּוּרִים

סֵדֶר עֲבוֹדַת יוֹם־הַכִּפּוּרִים

מִתּוֹךְ:

מִשְׁנָיוֹת מַסֶּכֶת יוֹמָא

הִלְכוֹת
עֲבוֹדַת יוֹם־הַכִּפּוּרִים לְהָרַמְבַּ״ם

הַנְהוּג לִלְמֹד בְּיוֹם־הַקָּדוֹשׁ

כְּהַדְרָכַת מוֹרֵנוּ מוֹרֵה דַּרְכֵּנוּ

רַבִּי **יִצְחָק שְׁמוּאֵל**
אַהֲרֹן לֶעזֶר שְׁלִיטָ״א

״אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּחְטוֹף לְמוּד שְׁמוֹנָה פְּרָקִים שֶׁל מִשְׁנָיוֹת מַסֶּכֶת יוֹמָא בְּמֶשֶׁךְ יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכֵן לִלְמֹד אֶת הִלְכוֹת ׳עֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים׳ בָּרַמְבַּ״ם, שֶׁשָּׁם מְפֹרָשׁ כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁל הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בְּסֵדֶר נָאֶה וְיָפֶה, וְיִהְיֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ עוֹמֵד בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ וְרוֹאֶה אֶת כָּל הָעֲבוֹדָה בְּמוֹ־עֵינָיו, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמִּשְׁנָה (יוֹמָא א, ח):

׳וְלֹא הָיְתָה קְרִיאַת הַגֶּבֶר מַגַּעַת עַד שֶׁהָיְתָה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל׳.

(קוּנְטְרֵס ״יוֹם כִּפּוּרִים מֵאִיר וְשָׂמֵחַ״)

מַסֶּכֶת יוֹמָא

יוֹמָא פֶּרֶק א

א. שִׁבְעַת יָמִים קֹדֶם יוֹם־הַכִּפּוּרִים מַפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל מִבֵּיתוֹ לְלִשְׁכַּת־פַּלְהֶדְרִין, וּמַתְקִינִין לוֹ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו, שֶׁמָּא יֵאָנֵס בּוֹ פְּסוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף אִשָּׁה אַחֶרֶת מַתְקִינִין לוֹ, שֶׁמָּא תָּמוּת אִשְׁתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: (וַיִּקְרָא טז, ו) ״וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ״. ״בֵּיתוֹ״ - זוֹ אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ, אִם־כֵּן, אֵין לַדָּבָר סוֹף: ב. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים הוּא זוֹרֵק אֶת הַדָּם, וּמַקְטִיר אֶת הַקְּטֹרֶת, וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת, וּמַקְרִיב אֶת רֹאשׁ וְאֶת רֶגֶל. וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים, אִם רָצָה לְהַקְרִיב, מַקְרִיב, שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל מַקְרִיב חֵלֶק בָּרֹאשׁ, וְנוֹטֵל חֵלֶק בָּרֹאשׁ: ג. מָסְרוּ לוֹ זְקֵנִים מִזִּקְנֵי בֵית־דִּין, וְקוֹרִין לְפָנָיו בְּסֵדֶר הַיּוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ: ׳אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל, קְרָא אַתָּה בְּפִיךָ, שֶׁמָּא שָׁכַחְתָּ אוֹ שֶׁמָּא לֹא לָמַדְתָּ׳. עֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים שַׁחֲרִית, מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח, וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַכִּיר וְרָגִיל בָּעֲבוֹדָה: ד. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים לֹא הָיוּ מוֹנְעִין מִמֶּנּוּ מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה, עֶרֶב יוֹם־הַכִּפּוּרִים עִם חֲשֵׁכָה, לֹא הָיוּ מַנִּיחִים אוֹתוֹ לֶאֱכֹל הַרְבֵּה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּאֲכָל מֵבִיא אֶת הַשֵּׁנָה: ה. מְסָרוּהוּ זְקֵנֵי בֵית־דִּין לְזִקְנֵי כְהֻנָּה, וְהֶעֱלוּהוּ לַעֲלִיַּת בֵּית אַבְטִינָס, וְהִשְׁבִּיעוּהוּ וְנִפְטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם. וְאָמְרוּ לוֹ: ׳אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל, אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵית־דִּין, וְאַתָּה שְׁלוּחֵנוּ וּשְׁלִיחַ בֵּית־דִּין, מַשְׁבִּיעִין אָנוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשִּׁכֵּן שְׁמוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה, שֶׁלֹּא תְשַׁנֶּה דָּבָר מִכָּל מַה שֶּׁאָמַרְנוּ לָךְ׳. הוּא פוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה, וְהֵן פּוֹרְשִׁין וּבוֹכִין: ו. אִם הָיָה חָכָם - דּוֹרֵשׁ. וְאִם לָאו - תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין לְפָנָיו. וְאִם רָגִיל לִקְרוֹת - קוֹרֵא. וְאִם לָאו - קוֹרִין לְפָנָיו. וּבַמֶּה קוֹרִין לְפָנָיו: בְּאִיּוֹב, וּבְעֶזְרָא, וּבְדִבְרֵי־הַיָּמִים. זְכַרְיָה בֶּן קְבוּטָל אוֹמֵר: פְּעָמִים הָרְבֵּה קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדָנִיֵּאל: ז. בִּקֵּשׁ לְהִתְנַמְנֵם - פִּרְחֵי־כְהֻנָּה מַכִּין לְפָנָיו בְּאֶצְבַּע צְרָדָה, וְאוֹמְרִים לוֹ: ׳אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל, עֲמֹד וְהָפֵג אַחַת עַל הָרִצְפָּה׳. וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ, עַד שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה: ח. בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ בִּקְרִיאַת הַגֶּבֶר אוֹ סָמוּךְ לוֹ, בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים - מֵחֲצוֹת, וּבְרָגְלִים - מֵאַשְׁמוּרָה הָרִאשׁוֹנָה, וְלֹא הָיְתָה קְרִיאַת הַגֶּבֶר מַגַּעַת, עַד שֶׁהָיְתָה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

יוֹמָא פֶּרֶק ב

א. בָּרִאשׁוֹנָה - כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִתְרֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ - תּוֹרֵם. וּבִזְמַן שֶׁהֵן מְרֻבִּין - רָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ, וְכָל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת - זָכָה. וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין, הַמְמֻנֶּה אוֹמֵר לָהֶם: ׳הַצְבִּיעוּ׳. וּמָה הֵן מוֹצִיאִין? אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם - וְאֵין מוֹצִיאִין אֲגַדָּל בַּמִּקְדָּשׁ: ב. מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין וְרָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ, וְדָחַף אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ, וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רַגְלוֹ. וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ בֵּית־דִּין שֶׁבָּאִין לִידֵי סַכָּנָה, הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ

תּוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא בַּפִּיס. אַרְבָּעָה פִּיָּסוֹת הָיוּ שָׁם, וְזֶה הַפִּיס הָרִאשׁוֹן: ג. הַפִּיס הַשֵּׁנִי, מִי שׁוֹחֵט, מִי זוֹרֵק, וּמִי מְדַשֵּׁן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וּמִי מְדַשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה, וּמִי מַעֲלֶה אֵבָרִים לַכֶּבֶשׁ, הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, וּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל, הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה, וּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, וְהַקְּרָבַיִם, וְהַסֹּלֶת, וְהַחֲבִתִּין, וְהַיַּיִן. שִׁלְשָׁה־עָשָׂר כֹּהֲנִים זָכוּ בּוֹ. אָמַר בֶּן עַזַּאי לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דֶּרֶךְ הִלּוּכוֹ הָיָה קָרֵב: ד. הַפִּיס הַשְּׁלִישִׁי – ׳חֲדָשִׁים לַקְּטֹרֶת בֹּאוּ וְהָפִיסוּ׳. וְהָרְבִיעִי – ׳חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים, מִי מַעֲלֶה אֵבָרִים מִן הַכֶּבֶשׁ וְלַמִּזְבֵּחַ׳: ה. תָּמִיד קָרֵב בְּתִשְׁעָה, בַּעֲשָׂרָה, בְּאֶחָד עָשָׂר, בִּשְׁנֵים עָשָׂר, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. כֵּיצַד? עַצְמוֹ – בְּתִשְׁעָה. בֶּחָג – בְּיַד אֶחָד צְלוֹחִית שֶׁל מַיִם, הֲרֵי כָּאן עֲשָׂרָה. בֵּין הָעַרְבַּיִם – בְּאֶחָד עָשָׂר, הוּא עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה, וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי גְּזִירֵי עֵצִים. וּבַשַּׁבָּת – בְּאֶחָד עָשָׂר, הוּא עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה, וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם־הַפָּנִים. וּבַשַּׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָג – בְּיַד אֶחָד צְלוֹחִית שֶׁל מַיִם: ו. אַיִל קָרֵב בְּאֶחָד עָשָׂר, הַבָּשָׂר בַּחֲמִשָּׁה, הַקְּרָבַיִם וְהַסֹּלֶת וְהַיַּיִן בִּשְׁנַיִם: ז. פַּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל – הָרֹאשׁ בְּאֶחָד, וְהָרֶגֶל בִּשְׁנַיִם. הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל – הָעֹקֶץ בִּשְׁנַיִם, וְהָרֶגֶל בִּשְׁנַיִם. הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה – הֶחָזֶה בְּאֶחָד, וְהַגֵּרָה בִּשְׁלשָׁה. שְׁתֵּי יָדַיִם בִּשְׁנַיִם. שְׁתֵּי דְפָנוֹת בִּשְׁנַיִם. הַקְּרָבַיִם וְהַסֹּלֶת וְהַיַּיִן בִּשְׁלשָׁה שְׁלשָׁה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים – בְּקָרְבָּנוֹת צִבּוּר. אֲבָל בְּקָרְבַּן יָחִיד – אִם רָצָה לְהַקְרִיב – מַקְרִיב. הֶפְשֵׁטָן וְנִתּוּחָן שֶׁל אֵלּוּ וָאֵלּוּ שָׁוִין:

יוֹמָא פֶּרֶק ג

א. אָמַר לָהֶם הַמְמֻנֶּה: ׳צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה׳. אִם הִגִּיעַ – הָרוֹאֶה אוֹמֵר: ׳בָּרְקַאי׳. מַתִּתְיָא בֶּן שְׁמוּאֵל אוֹמֵר: ׳הֵאִיר פְּנֵי כָל הַמִּזְרָח עַד שֶׁבְּחֶבְרוֹן׳. וְהוּא אוֹמֵר: ׳הֵן׳: ב. וְלָמָּה הֻצְרְכוּ לְכָךְ, שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מְאוֹר הַלְּבָנָה וְדִמּוּ שֶׁהָאִיר מִזְרָח, וְשָׁחֲטוּ אֶת הַתָּמִיד, וְהוֹצִיאוּהוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הוֹרִידוּ כֹּהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכְּלָל הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ, כָּל הַמֵּסִיחַ אֶת רַגְלָיו – טָעוּן טְבִילָה, וְכָל הַמַּטִּיל מַיִם – טָעוּן קִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם: ג. אֵין אָדָם נִכְנָס לָעֲזָרָה לָעֲבוֹדָה אֲפִלּוּ טָהוֹר, עַד שֶׁיִּטְבֹּל. חָמֵשׁ טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קִדּוּשִׁין טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל וּמְקַדֵּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם, וְכֻלָּן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפַּרְוָה, חוּץ מִזּוֹ בִּלְבָד: ד. פָּרְסוּ סָדִין שֶׁל בּוּץ בֵּינוֹ לְבֵין הָעָם. פָּשַׁט, יָרַד וְטָבַל, עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב, וְלָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. הֵבִיאוּ לוֹ אֶת הַתָּמִיד. קִרְצוֹ, וּמֵרַק אַחֵר שְׁחִיטָה עַל יָדוֹ. קִבֵּל אֶת הַדָּם וּזְרָקוֹ. נִכְנַס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר, וּלְהֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת, וּלְהַקְרִיב אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָאֵבָרִים וְאֶת הַחֲבִתִּין וְאֶת הַיַּיִן: ה. קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר הָיְתָה קְרֵבָה בֵּין דָּם לָאֵבָרִים שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, בֵּין אֵבָרִים לַנְּסָכִים. אִם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ אִסְטְנִיס, מְחַמִּין לוֹ חַמִּין וּמַטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוֹנֵן, כְּדֵי שֶׁתָּפוּג צִנָּתָן: ו. הֵבִיאוּהוּ

לְבֵית הַפַּרְוָה וּבַקְּדֶשׁ הָיְתָה. פִּרְסוּ לוֹ סָדִין שֶׁל בּוּץ בֵּינוֹ לְבֵין הָעָם, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: פָּשַׁט, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. יָרַד וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן, לָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו: ז. בַּשַּׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ פְּלוּסִין שֶׁל שְׁנֵים עָשָׂר מָנֶה, וּבֵין הָעַרְבַּיִם הִנְדִּוין שֶׁל שְׁמוֹנָה מֵאוֹת זוּז, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּשַּׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ שֶׁל שְׁמוֹנָה־עָשָׂר מָנֶה, וּבֵין הָעַרְבַּיִם שֶׁל שְׁנֵים־עָשָׂר מָנֶה, הַכֹּל שִׁלְשִׁים מָנֶה. אֵלּוּ מִשֶּׁל צִבּוּר. וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף – מוֹסִיף מִשֶּׁלּוֹ: ח. בָּא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ, וּפָרוֹ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ, רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה. וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: ׳אָנָּא הַשֵּׁם, עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי, חָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי אָנָּא הַשֵּׁם, כַּפֶּר נָא לָעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים וְלַחֲטָאִים, שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי וְשֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ, (וַיִּקְרָא טז, ל) "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ".׳ וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: ׳בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׳: ט. בָּא לוֹ לְמִזְרַח הָעֲזָרָה, לִצְפוֹן הַמִּזְבֵּחַ, הַסְּגָן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית־אָב מִשְּׂמֹאלוֹ. וְשָׁם שְׁנֵי שְׂעִירִים, וְקַלְפֵי הָיְתָה שָׁם, וּבָהּ שְׁנֵי גּוֹרָלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוֹעַ הָיוּ, וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ מַזְכִּירִין אוֹתוֹ לְשֶׁבַח: י. בֶּן קָטִין עָשָׂה שְׁנֵים עָשָׂר דַּד לַכִּיּוֹר, שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם. וְאַף הוּא עָשָׂה מוּכְנִי לַכִּיּוֹר – שֶׁלֹּא יְהִיוּ מֵימָיו נִפְסָלִין בְּלִינָה. מֻנְבַּז הַמֶּלֶךְ הָיָה עוֹשֶׂה כָּל יְדוֹת הַכֵּלִים שֶׁל יוֹם־הַכִּפּוּרִים שֶׁל זָהָב. הֵילְנִי אִמּוֹ עָשְׂתָה נִבְרֶשֶׁת שֶׁל זָהָב עַל פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְאַף הִיא עָשְׂתָה טַבְלָא שֶׁל זָהָב, שֶׁפָּרְשָׂת סוֹטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ. נִיקָנוֹר – נַעֲשׂוּ נִסִּים לְדַלְתוֹתָיו, וְהָיוּ מַזְכִּירִין אוֹתוֹ לְשֶׁבַח: יא. וְאֵלּוּ לִגְנַאי, שֶׁל בֵּית גַּרְמוּ, לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה לֶחֶם־הַפָּנִים. שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת. הֶגְרַס בֶּן לֵוִי הָיָה יוֹדֵעַ פֶּרֶק בַּשִּׁיר וְלֹא רָצָה לְלַמֵּד. בֶּן קַמְצָר לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַכְּתָב. עַל הָרִאשׁוֹנִים נֶאֱמַר: "זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה" (משלי י, ז). וְעַל אֵלּוּ נֶאֱמַר: "וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב" (שם):

יוֹמָא פֶּרֶק ד

א. טָרַף בַּקַּלְפִּי וְהֶעֱלָה שְׁנֵי גּוֹרָלוֹת. אֶחָד כָּתוּב עָלָיו: ׳לַשֵּׁם׳ וְאֶחָד כָּתוּב עָלָיו: ׳לַעֲזָאזֵל׳. הַסְּגָן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ־בֵּית־אָב מִשְּׂמֹאלוֹ. אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ, הַסְּגָן אוֹמֵר לוֹ: ׳אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל, הַגְבֵּהַ יְמִינְךָ׳. וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בְּשִׂמְאלוֹ, רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ: ׳אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל, הַגְבֵּהַ שְׂמאלְךָ׳. נִתְּנוּ עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְאוֹמֵר: ׳לַה׳ חַטָּאת׳. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר ׳חַטָּאת׳, אֶלָּא ׳לַה׳׳. וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: ׳בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׳: ב. קָשַׁר לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שָׂעִיר וְהֶעֱמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שִׁלּוּחוֹ, וְלַנִּשְׁחָט הַמִּשְׁתַּלֵּחַ כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ. בָּא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה, וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו

וּמִתְוַדֶּה. וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: ׳אָנָּא הַשֵּׁם, עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי חָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ. אָנָּא הַשֵּׁם: כַּפֶּר נָא לָעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים וְלַחֲטָאִים, שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי וְשֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ (וַיִּקְרָא טז, ל): "כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ". וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: ׳בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׳: ג. שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל בַּמִּזְרָק אֶת דָּמוֹ, וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְמָרֵס בּוֹ עַל הָרִבֵּד הָרְבִיעִי שֶׁבַּהֵיכָל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרֹשׁ. נָטַל מַחְתָּה, וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וּפִנָּה גֶּחָלִים אֵילָךְ וְאֵילָךְ, וְחוֹתָה מִן הַמְעֻכָּלוֹת הַפְּנִימִיוֹת, וְיָרַד וְהִנִּיחָהּ עַל הָרִבֵּד הָרְבִיעִי שֶׁבָּעֲזָרָה: ד. בְּכָל יוֹם הָיָה חוֹתָהּ בְּשֶׁל כֶּסֶף וּמְעָרָהּ בְּתוֹךְ שֶׁל זָהָב, וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֶׁל זָהָב וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס. בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּשֶׁל אַרְבַּעַת קַבִּין, וּמְעָרָהּ בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּשֶׁל סְאָה, וּמְעָרָהּ בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֶׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס. בְּכָל יוֹם הָיְתָה כְּבֵדָה, וְהַיּוֹם - קַלָּה. בְּכָל יוֹם הָיְתָה יָדָהּ קְצָרָה, וְהַיּוֹם - אֲרֻכָּה. בְּכָל יוֹם הָיָה זָהָבָהּ יָרֹק, וְהַיּוֹם - אָדֹם, דִּבְרֵי רַבִּי מְנַחֵם; בְּכָל יוֹם מַקְרִיב פָּרָס בְּשַׁחֲרִית וּפָרָס בֵּין הָעַרְבַּיִם, וְהַיּוֹם מוֹסִיף מִלֹּא חָפְנָיו. בְּכָל יוֹם הָיְתָה דַּקָּה, וְהַיּוֹם - דַּקָּה מִן הַדַּקָּה: ה. בְּכָל יוֹם כֹּהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ וְיוֹרְדִין בְּמַעֲרָבוֹ, וְהַיּוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה בָּאֶמְצַע, וְיוֹרֵד בָּאֶמְצַע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה בָּאֶמְצַע וְיוֹרֵד בָּאֶמְצַע. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר, וְהַיּוֹם - מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב: ו. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם אַרְבַּע מַעֲרָכוֹת, וְהַיּוֹם - חָמֵשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ, וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם, וְהַיּוֹם שָׁלֹשׁ:

יוֹמָא פֶּרֶק ה

א. הוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה, וְחָפַן מְלֹא חָפְנָיו, וְנָתַן לְתוֹךְ הַכַּף, הַגָּדוֹל לְפִי גָּדְלוֹ, וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ, וְכָךְ הָיְתָה מִדָּתָהּ. נָטַל אֶת הַמַּחְתָּה בִּימִינוֹ וְאֶת הַכַּף בִּשְׂמֹאלוֹ. הָיָה מְהַלֵּךְ בַּהֵיכָל, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵין שְׁתֵּי הַפָּרוֹכוֹת הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ־הַקָּדָשִׁים , וּבֵינֵיהֶן אַמָּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא הָיְתָה שָׁם אֶלָּא פָּרֹכֶת אַחַת בִּלְבָד, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות כו, לג) "וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ־הַקָּדָשִׁים". הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדָּרוֹם, וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מְהַלֵּךְ בֵּינֵיהֶן, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַצָּפוֹן. הִגִּיעַ לַצָּפוֹן - הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדָּרוֹם, מְהַלֵּךְ לִשְׂמֹאלוֹ עִם הַפָּרֹכֶת, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָאָרוֹן, הִגִּיעַ לָאָרוֹן - נוֹתֵן אֶת הַמַּחְתָּה בֵּין שְׁנֵי הַבַּדִּים. צָבַר אֶת הַקְּטֹרֶת עַל־גַּבֵּי גֶּחָלִים, וְנִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת כֻּלּוֹ עָשָׁן. יָצָא וּבָא לוֹ בְּדֶרֶךְ בֵּית כְּנִיסָתוֹ, וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה

קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן, וְלֹא הָיָה מַאֲרִיךְ
בִּתְפִלָּתוֹ - שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל: ב.
מִשֶּׁנִּטַּל הָאָרוֹן, אֶבֶן הָיְתָה שָׁם מִימוֹת
נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים, וּשְׁתִיָּה הָיְתָה נִקְרֵאת,
גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, וְעָלֶיהָ
הָיָה נוֹתֵן: ג. נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה
מְמָרֵס בּוֹ, נִכְנַס לַמָּקוֹם שֶׁנִּכְנַס, וְעָמַד
בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד, וְהִזָּה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה
וְשֶׁבַע לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה, אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכָךְ
הָיָה מוֹנֶה: ׳אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת
וּשְׁתַּיִם, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת
וְחָמֵשׁ, אַחַת וָשֵׁשׁ, אַחַת וָשֶׁבַע׳. עֵרָה
דַּם הַפָּר לְתוֹךְ דַּם הַשָּׁעִיר, וְנָתַן אֶת
הַמָּלֵא בָּרִיקָן: ה. ״וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר לִפְנֵי ה׳״ (ויקרא טז, יח) - זֶה
מִזְבַּח הַזָּהָב. הִתְחִיל מִחַטֵּא וְיוֹרֵד.
מֵהֵיכָן הוּא מַתְחִיל? מִקֶּרֶן מִזְרָחִית־
צְפוֹנִית, צְפוֹנִית־מַעֲרָבִית, מַעֲרָבִית־
דְּרוֹמִית, דְּרוֹמִית־מִזְרָחִית. מְקוֹם שֶׁהוּא
מַתְחִיל בַּחַטָּאת עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, מִשָּׁם
הָיָה גּוֹמֵר עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּמְקוֹמוֹ הָיָה עוֹמֵד
וּמְחַטֵּא. וְעַל כֻּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַטָּה
לְמַעְלָה, חוּץ מִזּוֹ שֶׁהָיְתָה לְפָנָיו, שֶׁעָלֶיהָ
הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה: ו. הַזֶּה עַל
טָהֳרוֹ שֶׁל מִזְבַּח שֶׁבַע פְּעָמִים, וּשְׁיָרֵי
הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל
מִזְבַּח הַחִיצוֹן, וְשֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן הָיָה
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. אֵלּוּ וָאֵלּוּ
מִתְעָרְבִין בָּאַמָּה וְיוֹצְאִין לְנַחַל קִדְרוֹן,
וְנִמְכָּרִין לַגַּנָּנִין לְזֶבֶל, וּמוּעָלִין בָּהֶן: ז.
כָּל מַעֲשֵׂה יוֹם־הַכִּפּוּרִים הָאָמוּר עַל
הַסֵּדֶר, אִם הִקְדִּים מַעֲשֶׂה לַחֲבֵרוֹ - לֹא
עָשָׂה כְּלוּם. הִקְדִּים דַּם הַשָּׁעִיר לְדַם
הַפָּר - יַחֲזֹר וְיִזֶּה מִדַּם הַשָּׁעִיר לְאַחַר דַּם
הַפָּר. וְאִם עַד שֶׁלֹּא גָּמַר אֶת הַמַּתָּנוֹת
שֶׁבִּפְנִים נִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָבִיא דָם אַחֵר
וְיַחֲזֹר וְיִזֶּה בַּתְּחִלָּה בִּפְנִים. וְכֵן בַּהֵיכָל,
וְכֵן בְּמִזְבַּח הַזָּהָב, שֶׁכֻּלָּן כַּפָּרָה בִּפְנֵי
שֶׁכִּנֶּגֶד הָאָרוֹן מִבַּחוּץ, אַחַת לְמַעְלָה
וְשֶׁבַע לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה, אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכָךְ
הָיָה מוֹנֶה: ׳אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת
וּשְׁתַּיִם, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת
וְחָמֵשׁ, אַחַת וָשֵׁשׁ, אַחַת וָשֶׁבַע׳. יָצָא
וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַזָּהָב שֶׁבַּהֵיכָל: ד. הֵבִיאוּ
לוֹ אֶת הַשָּׁעִיר, שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל בַּמִּזְרָק אֶת
דָּמוֹ. נִכְנַס לַמָּקוֹם שֶׁנִּכְנַס, וְעָמַד בַּמָּקוֹם
שֶׁעָמַד, וְהִזָּה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע
לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה, אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכָךְ
הָיָה מוֹנֶה: ׳אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת
וּשְׁתַּיִם, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת
וְחָמֵשׁ, אַחַת וָשֵׁשׁ, אַחַת וָשֶׁבַע׳. יָצָא
וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה בַּהֵיכָל. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא כַּן אֶחָד
בִּלְבָד. נָטַל דַּם הַפָּר וְהִנִּיחַ דַּם הַשָּׁעִיר,
וְהִזָּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרֹכֶת שֶׁכִּנֶּגֶד הָאָרוֹן
מִבַּחוּץ, אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה, וְלֹא
הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה, אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה:
׳אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת וּשְׁתַּיִם, אַחַת
וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחָמֵשׁ, אַחַת
וָשֵׁשׁ, אַחַת וָשֶׁבַע׳. נָטַל דַּם הַשָּׁעִיר
וְהִנִּיחַ דַּם הַפָּר, וְהִזָּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרֹכֶת

עַצְמָן. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק, מִשָּׁם הוּא מַתְחִיל:

יוֹמָא פֶּרֶק ו

א. שְׁנֵי שְׂעִירֵי יוֹם־הַכִּפּוּרִים, מִצְוָתָן שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין בְּמַרְאֶה וּבְקוֹמָה וּבְדָמִים וּבִלְקִיחָתָן כְּאֶחָד. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינָן שָׁוִין - כְּשֵׁרִין. לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאֶחָד לְמָחָר - כְּשֵׁרִין. מֵת אֶחָד מֵהֶן, אִם עַד שֶׁלֹּא הִגְרִיל מֵת - יִקַּח זוּג לַשֵּׁנִי. וְאִם מִשֶּׁהִגְרִיל מֵת - יָבִיא זוּג אַחֵר וְיַגְרִיל עֲלֵיהֶם בַּתְּחִלָּה, וְיֹאמַר: 'אִם שֶׁל שֵׁם מֵת, זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַשֵּׁם יִתְקַיֵּם תַּחְתָּיו. וְאִם שֶׁל עֲזָאזֵל מֵת, זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יִתְקַיֵּם תַּחְתָּיו'. וְהַשֵּׁנִי יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר וְיִפְלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה, שֶׁאֵין חַטַּאת צִבּוּר מֵתָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תָּמוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: נִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָמוּת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. מֵת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ - יִשָּׁפֵךְ הַדָּם: ב. בָּא לוֹ אֵצֶל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה. וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: 'אָנָּא הַשֵּׁם, עָווּ, פָּשְׁעוּ חָטְאוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַּשֵּׁם, כַּפֶּר נָא לֶעָוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים וְלַחֲטָאִים, שֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ וְשֶׁחָטְאוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל': כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לֵאמֹר: (וַיִּקְרָא טז, ל) "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ": וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה, כְּשֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְפֹרָשׁ, שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל, הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, וְאוֹמְרִים: 'בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד': ג. מְסָרוֹ לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְהוֹלִיכוֹ, אֶלָּא שֶׁעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים גְּדוֹלִים קֶבַע וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִין אֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֶׂה וְהוֹלְכוֹ עַרְסְלָא - וְיִשְׂרָאֵל הָיָה: ד. וְכֶבֶשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַבַּבְלִיִּים, שֶׁהָיוּ מְתַלְּשִׁים בִּשְׂעָרוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: 'טֹל וָצֵא, טֹל וָצֵא'. מִיַּקִּירֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְלַוִּין אוֹתוֹ עַד סָפָה הָרִאשׁוֹנָה. עֶשֶׂר סְפוֹת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד צוֹק, תִּשְׁעִים רִיס, שִׁבְעָה וּמֶחֱצָה לְכָל מִיל: ה. עַל כָּל סָפָה וְסָפָה אוֹמְרִים לוֹ: 'הֲרֵי מָזוֹן וַהֲרֵי מַיִם', וּמְלַוִּין אוֹתוֹ מִסָּפָה לְסָפָה, חוּץ מֵאַחֲרוֹנָה שֶׁבָּהֶן, שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ עִמּוֹ לַצּוֹק, אֶלָּא עוֹמֵד מֵרָחוֹק וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו: ו. מָה הָיָה עוֹשֶׂה? חוֹלֵק לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית, חֶצְיוֹ קָשַׁר בַּסֶּלַע, וְחֶצְיוֹ קָשַׁר בֵּין שְׁתֵּי קַרְנָיו, וּדְחָפוֹ לַאֲחוֹרָיו, וְהוּא מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד, וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לַחֲצִי הָהָר, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֵבָרִים אֵבָרִים. בָּא וְיָשַׁב לוֹ תַּחַת סָפָה אַחֲרוֹנָה עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. וּמֵאֵימָתַי מְטַמֵּא בְּגָדִים, מִשֶּׁיֵּצֵא חוּץ לְחוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִשְּׁעַת דְּחִיָּתוֹ לַצּוֹק: ז. בָּא לוֹ אֵצֶל פָּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קִרְעָן וְהוֹצִיא אֶת אֵמוּרֵיהֶן, נְתָנָן בַּמַּגִּיס וְהִקְטִירָן עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. קִלְעָן בַּמִּקְלָעוֹת וְהוֹצִיאָן לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּמֵאֵימָתַי מְטַמְּאִין בְּגָדִים? מִשֶּׁיֵּצְאוּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֲזָרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִשֶּׁיִּצַּת הָאוּר בְּרֻבָּן: ח. אָמְרוּ לוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל: 'הִגִּיעַ שָׁעִיר לַמִּדְבָּר'. וּמִנַּיִן הָיוּ יוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שָׁעִיר לַמִּדְבָּר. דַּרְכִּיּוֹת

הָיוּ עוֹשִׂין, וּמְנִיפִין בַּסּוּדָרִין, וְיוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שָׁעִיר לַמִּדְבָּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא סִימָן גָּדוֹל הָיָה לָהֶם, מִירוּשָׁלַיִם וְעַד בֵּית חִדּוּדוֹ שְׁלֹשָׁה מִילִין. הוֹלְכִין מִיל, וְחוֹזְרִין מִיל, וְשׁוֹהִין כְּדֵי מִיל, וְיוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שָׁעִיר לַמִּדְבָּר. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: וַהֲלֹא סִימָן אַחַר הָיָה לָהֶם: לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית הָיָה קָשׁוּר עַל פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל, וּכְשֶׁהִגִּיעַ שָׁעִיר לַמִּדְבָּר הָיָה הַלָּשׁוֹן מַלְבִּין, שֶׁנֶּאֱמַר: (ישעיה א, יח) "אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ":

יוֹמָא פֶּרֶק ז

א. בָּא לוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל לִקְרוֹת. אִם רָצָה לִקְרוֹת בִּבְגְדֵי בוּץ - קוֹרֵא. וְאִם לֹא - קוֹרֵא בִּאְצְטְלִית לָבָן מְשֻׁלּוֹ. חַזַּן הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנוֹ לִרְאֹשׁ הַכְּנֶסֶת, וְרֹאשׁ הַכְּנֶסֶת נוֹתְנוֹ לַסְּגָן, וְהַסְּגָן נוֹתְנוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמְקַבֵּל וְקוֹרֵא עוֹמֵד: וְקוֹרֵא "אַחֲרֵי־מוֹת" וְ"אַךְ בֶּעָשׂוֹר". וְגוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה וּמַנִּיחוֹ בְּחֵיקוֹ, וְאוֹמֵר: יוֹתֵר מִמַּה שֶׁקָּרָאתִי לִפְנֵיכֶם כָּתוּב כָּאן, וּבֶעָשׂוֹר שֶׁבְּחֻמַּשׁ הַפְּקוּדִים קוֹרֵא עַל פֶּה, וּמְבָרֵךְ עָלֶיהָ שְׁמוֹנֶה בְּרָכוֹת, עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוֹדָה, וְעַל הַהוֹדָאָה, וְעַל מְחִילַת הֶעָוֹן, וְעַל הַמִּקְדָּשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ: וְעַל יִשְׂרָאֵל בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְעַל הַכֹּהֲנִים בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל שְׁאָר הַתְּפִלָּה: ב. הָרוֹאֶה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא - אֵינוֹ רוֹאֶה פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים. וְהָרוֹאֶה פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים - אֵינוֹ רוֹאֶה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא. וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי, אֶלָּא שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה, וּמְלֶאכֶת שְׁנֵיהֶן שָׁוָה כְּאֶחָת: ג. אִם בִּבְגְדֵי בוּץ קוֹרֵא - קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, פָּשַׁט יָרַד וְטָבַל, עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב, וְלָבַשׁ, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת אֵילוֹ וְאֶת אֵיל הָעָם, וְאֶת שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים בְּנֵי שָׁנָה, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: עִם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ קְרֵבִין, וּפַר הָעוֹלָה וְשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ הָיוּ קְרֵבִין עִם תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם: ד. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְיָרַד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן, וְלָבַשׁ, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. נִכְנַס לְהוֹצִיא אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה. קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפָשַׁט וְיָרַד וְטָבַל, עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְנִכְנַס לְהַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל בֵּין־הָעַרְבַּיִם וּלְהֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת, וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפָשַׁט. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי עַצְמוֹ, וְלָבַשׁ. וּמְלַוִּין אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ. וְיוֹם־טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ: ה. כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בִּשְׁמוֹנָה כֵלִים, וְהַהֶדְיוֹט בְּאַרְבָּעָה. בִּכְתֹנֶת וּמִכְנְסַיִם וּמִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט. מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל - חֹשֶׁן וְאֵפוֹד וּמְעִיל וְצִיץ. בְּאֵלּוּ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתֻמִּים; וְאֵין נִשְׁאָלִין אֶלָּא לַמֶּלֶךְ וּלְבֵית־דִּין וּלְמִי שֶׁהַצִּבּוּר צָרִיךְ בּוֹ:

יוֹמָא פֶּרֶק ח

א. יוֹם־הַכִּפּוּרִים אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבִשְׁתִיָּה וּבִרְחִיצָה וּבְסִיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל

וּבְתַשְׁמִישׁ־הַמִּטָּה. וְהַמֶּלֶךְ וְהַכַּלָּה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם. וְהַחַיָּה תִּנְעַל אֶת הַסַּנְדָּל, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר; וַחֲכָמִים אוֹסְרִין: ב. הָאוֹכֵל כְּכוֹתֶבֶת הַגַּסָּה כָּמוֹהָ וּכְגַרְעִינָתָהּ: וְהַשׁוֹתֶה מְלֹא לֶגְמָיו - חַיָּב. כָּל הָאֲכָלִין מִצְטָרְפִין לְכַכּוֹתֶבֶת. וְכָל הַמַּשְׁקִין מִצְטָרְפִין לִמְלֹא לֶגְמָיו. הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין מִצְטָרְפִים: ג. אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעְלֵם אֶחָד - אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת. אָכַל וְעָשָׂה מְלָאכָה - חַיָּב שְׁתֵּי חַטָּאוֹת. אָכַל אֲכָלִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה, וְשָׁתָה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִשְׁתִּיָּה, וְשָׁתָה צִיר אוֹ מֻרְיָס - פָּטוּר: ד. הַתִּינוֹקוֹת, אֵין מְעַנִּין אוֹתָן בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים, אֲבָל מְחַנְּכִין אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם, בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיוּ רְגִילִין בַּמִּצְוֹת: ה. עֻבָּרָה שֶׁהֵרִיחָה - מַאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב נַפְשָׁהּ. חוֹלָה - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל־פִּי בְּקִיאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל־פִּי עַצְמוֹ, עַד שֶׁיֹּאמַר: 'דַּי': ו. מִי שֶׁאֲחָזוֹ בֶּלְמוֹס - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ דְּבָרִים טְמֵאִים, עַד שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנְּשָׁכוֹ כֶּלֶב שׁוֹטֶה, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֵחֲצַר כָּבֵד שֶׁלּוֹ, וְרַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ מַתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ: הַחוֹשֵׁשׁ בִּגְרוֹנוֹ, מַטִּילִין לוֹ סַם בְּתוֹךְ פִּיו בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְפֵק נְפָשׁוֹת, וְכָל סְפֵק נְפָשׁוֹת דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת: ז. מִי שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת, סְפֵק הוּא שָׁם, סְפֵק אֵינוֹ שָׁם, סְפֵק חַי, סְפֵק מֵת, סְפֵק נָכְרִי, סְפֵק יִשְׂרָאֵל - מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל. מְצָאוּהוּ חַי - מְפַקְּחִין עָלָיו. וְאִם מֵת - יַנִּיחוּהוּ: ח. חַטָּאת וְאָשָׁם וַדַּאי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. הַתְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבֵרוֹת קַלּוֹת, עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה, עַד שֶׁיָּבוֹא יוֹם־הַכִּפּוּרִים וִיכַפֵּר: ט. הָאוֹמֵר: 'אֶחֱטָא וְאָשׁוּב, אֶחֱטָא וְאָשׁוּב' - אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. 'אֶחֱטָא וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר' - אֵין יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אֵין יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. אֶת זוֹ דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה (וַיִּקְרָא טז, ל): "מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ" - עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אֵין יוֹם־הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין, וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם". וְאוֹמֵר (ירמיה יז, יג): "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ" - מַה מִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים, אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל:

סְלִיק מַסֶּכֶת יוֹמָא

רַמְבַּ״ם

הִלְכוֹת עֲבוֹדַת יוֹם־הַכִּפּוּרִים

פֶּרֶק רִאשׁוֹן

מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת. וְהִיא שֶׁיֵּעָשֶׂה מַעֲשֵׂה יוֹם הַכִּפּוּרִים כֻּלּוֹ עַל הַסֵּדֶר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת אַחֲרֵי מוֹת. הַקָּרְבָּנוֹת. וְהַוִּדּוּיִין. וְשִׁלּוּחַ הַשָּׂעִיר. וּשְׁאָר הָעֲבוֹדוֹת: וּבֵאוּר מִצְוָה זוֹ בִּפְרָקִים אֵלּוּ:

א. בְּיוֹם הַצּוֹם מַקְרִיבִין תָּמִיד בַּשַּׁחַר וְתָמִיד בֵּין הָעַרְבַּיִם כְּסִדֶּר כָּל יוֹם וְיוֹם, וּמַקְרִיבִין מוּסַף הַיּוֹם פַּר וְאַיִל וְשִׁבְעָה כְּבָשִׂים כֻּלָּם עוֹלוֹת, וְשָׂעִיר חַטָּאת נַעֲשֶׂה בַּחוּץ וְהוּא נֶאֱכָל לָעֶרֶב. וְעוֹד מַקְרִיבִין יֶתֶר עַל מוּסָף זֶה פַּר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְהוּא נִשְׂרָף וְאַיִל לְעוֹלָה, וּשְׁנֵיהֶם מִשֶּׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, וְאַיִל הַבָּא מִשֶּׁל צִבּוּר הָאָמוּר בְּפָרָשַׁת ׳אַחֲרֵי מוֹת׳, וְהוּא הָאַיִל הָאָמוּר בְּחֲמַשׁ הַפְּקוּדִים בִּכְלַל הַמּוּסָף, וְהוּא הַנִּקְרָא אֵיל הָעָם.

וְעוֹד מְבִיאִין מִשֶּׁל צִבּוּר שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים, אֶחָד קָרֵב חַטָּאת וְהוּא נִשְׂרָף, וְהַשֵּׁנִי שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, נִמְצְאוּ כָּל הַבְּהֵמוֹת הַקְּרֵבִים בְּיוֹם זֶה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה - שְׁנֵי תְּמִידִין וּפַר, וּשְׁנֵי אֵילִים וְשִׁבְעָה כְּבָשִׂים כֻּלָּם עוֹלוֹת, וּשְׁנֵי שְׂעִירִים חַטָּאת אֶחָד נַעֲשֶׂה בַּחוּץ וְנֶאֱכָל לָעֶרֶב וְהַשֵּׁנִי נַעֲשֶׂה בִּפְנִים וְנִשְׂרָף, וּפַר כֹּהֵן גָּדוֹל לְחַטָּאת וְהוּא נִשְׂרָף:

ב. עֲבוֹדַת כָּל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה בְּהֵמוֹת אֵלּוּ הַקְּרֵבִין בְּיוֹם זֶה אֵינָהּ אֶלָּא בְּכֹהֵן גָּדוֹל בִּלְבַד. אֶחָד כֹּהֵן הַמָּשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה אוֹ הַמְרֻבֶּה בִּבְגָדִים. וְאִם הָיְתָה שַׁבָּת אַף מוּסַף שַׁבָּת אֵין מַקְרִיב אוֹתוֹ אֶלָּא כֹּהֵן גָּדוֹל. וְכֵן שְׁאָר הָעֲבוֹדוֹת שֶׁל יוֹם זֶה כְּגוֹן הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת שֶׁל כָּל יוֹם וַהֲטָבַת הַנֵּרוֹת הַכֹּל עָשׂוּי בְּכֹהֵן גָּדוֹל נָשׂוּי שֶׁנֶּאֱמַר: ׳וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׳. בֵּיתוֹ זוֹ אִשְׁתּוֹ:

ג. שִׁבְעַת יָמִים קֹדֶם לְיוֹם הַכִּפּוּרִים מַפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל מִבֵּיתוֹ לְלִשְׁכָּתוֹ שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ וְדָבָר זֶה קַבָּלָה מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ. וּמַפְרִישִׁין אוֹתוֹ מֵאִשְׁתּוֹ כָּל שִׁבְעַת יָמִים אֵלּוּ שֶׁמָּא תִּמָּצֵא אִשְׁתּוֹ נִדָּה וְנִמְצָא טָמֵא שִׁבְעַת יָמִים וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲבֹד. וּמַתְקִינִין לוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל אַחֵר שֶׁאִם יֵאָרַע בְּזֶה פְּסוּל יַעֲבֹד הָאַחֵר תַּחְתָּיו. בֵּין שֶׁאֵרַע בּוֹ פְּסוּל.

קֹדֶם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר בֵּין שֶׁאֵרַע בּוֹ פְּסוּל אַחַר שֶׁהִקְרִיב קָרְבָּנוֹ זֶה שֶׁנִּכְנַס תַּחְתָּיו אֵינוֹ צָרִיךְ חִנּוּךְ אֶלָּא עֲבוֹדָתוֹ מְחַנַּכְתּוֹ וּמַתְחִיל מֵעֲבוֹדָה שֶׁפָּסַק בָּהּ הָרִאשׁוֹן. עָבַר יוֹם הַכִּפּוּרִים הֲרֵי הָרִאשׁוֹן חוֹזֵר לַעֲבוֹדָתוֹ וְהַשֵּׁנִי עוֹבֵר וְכָל מִצְוֹת כְּהֻנָּה גְּדוֹלָה עָלָיו אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד כְּכֹהֵן גָּדוֹל וְאִם עָבַד עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה. וְאִם מֵת הָרִאשׁוֹן זֶה הַשֵּׁנִי מִתְמַנֶּה תַּחְתָּיו:

ד. בְּשִׁבְעַת יָמִים אֵלּוּ מַזִּין עָלָיו מֵאֵפֶר הַפָּרָה בַּשְּׁלִישִׁי לְהַפְרָשָׁתוֹ וּבַשְּׁבִיעִי שֶׁהוּא עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁמָּא נִטְמָא בְּמֵת וְלֹא יָדַע. וְאִם חָל יוֹם שַׁבָּת בַּשְּׁלִישִׁי אוֹ בַּשְּׁבִיעִי שָׁלוּ דּוֹחִין אֶת הַהַזָּיָה:

ה. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים מַרְגִּילִין אוֹתוֹ בַּעֲבוֹדוֹת. זוֹרֵק אֶת הַדָּם וּמַקְטִיר אֶת הַקְּטֹרֶת וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת וּמַקְטִיר אֵיבְרֵי תָּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ

כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל בַּעֲבוֹדָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמוֹסְרִין לוֹ זְקֵנִים מִזִּקְנֵי בֵּית דִּין וְקוֹרְאִים לְפָנָיו וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ עֲבוֹדַת הַיּוֹם וְסִדּוּרָהּ וְאוֹמְרִין לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל קְרָא אַתָּה בְּפִיךָ שֶׁמָּא שָׁכַחְתָּ אוֹ שֶׁמָּא לֹא לָמַדְתָּ דָּבָר זֶה. וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁחֲרִית הָיוּ מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעֲרֵי הַמִּזְרָח וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מַכִּיר וְרָגִיל בַּעֲבוֹדָה:

ו. כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים לֹא הָיוּ מוֹנְעִין מִמֶּנּוּ מַאֲכָל וּמַשְׁקֶה. עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים עִם חֲשֵׁכָה לֹא הָיוּ מַנִּיחִין אוֹתוֹ לֶאֱכל הַרְבֵּה שֶׁהַמַּאֲכָל מֵבִיא אֶת הַשֵּׁנָה. וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִין אוֹתוֹ לִישֹׁן שֶׁמָּא יִרְאֶה קֶרִי. וְלֹא הָיוּ מַאֲכִילִין אוֹתוֹ דְּבָרִים הַמַּרְגִּילִין לִשְׁכֵבַת זֶרַע כְּגוֹן בֵּיצִים וְחָלָב חַם וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן:

ז. בִּימֵי בַּיִת שֵׁנִי צָץ הַמִּינוּת בְּיִשְׂרָאֵל. וְיָצְאוּ הַצְּדוֹקִין מְהֵרָה יֹאבְדוּ שֶׁאֵינָן מַאֲמִינִין בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְהָיוּ אוֹמְרִין שֶׁקְּטֹרֶת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים מַנִּיחִין אוֹתָהּ עַל הָאֵשׁ בַּהֵיכָל חוּץ לַפָּרֹכֶת וּכְשֶׁיַּעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מַכְנִיס אוֹתָהּ לְפָנִים לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. הַטַּעַם. זֶה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה ׳כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת׳ אָמְרוּ כִּי הוּא עֲנַן הַקְּטֹרֶת.

וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ חֲכָמִים שֶׁאֵין נוֹתֵן הַקְּטֹרֶת אֶלָּא בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים לִפְנֵי הָאָרוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר ׳וְנָתַן הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי ה׳׳. וּלְפִי שֶׁהָיוּ חוֹשְׁשִׁין בְּבֵית שֵׁנִי שֶׁמָּא כֹּהֵן גָּדוֹל זֶה נוֹטֶה לְצַד מִינוּת. הָיוּ מַשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וְאוֹמְרִים לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין וְאַתָּה שְׁלוּחֵנוּ וּשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. מַשְׁבִּיעִין אָנוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשִּׁכֵּן אֶת שְׁמוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה שֶׁלֹּא תְּשַׁנֶּה דָּבָר שֶׁאָמַרְנוּ לְךָ. וְהוּא פּוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה עַל שֶׁחָשְׁדוּהוּ בְּמִינוּת. וְהֵן פּוֹרְשִׁין וּבוֹכִין לְפִי שֶׁחָשְׁדוּ לְמִי שֶׁמַּעֲשָׂיו סְתוּמִין שֶׁמָּא אֵין בְּלִבּוֹ כְּלוּם:

ח. כָּל לֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים כֹּהֵן גָּדוֹל יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ אִם הָיָה חָכָם. וְאִם הָיָה תַּלְמִיד דּוֹרְשִׁים לְפָנָיו. אִם הָיָה רָגִיל לִקְרֹא קוֹרֵא וְאִם לָאו קוֹרִין לְפָנָיו. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. וּבַמֶּה קוֹרִין לְפָנָיו. בְּכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ. בִּקֵּשׁ לְהִתְנַמְנֵם פִּרְחֵי לְוִיָּה מַכִּין לְפָנָיו בְּאֶצְבַּע צְרֵדָה. וְאוֹמְרִים לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל עֲמֹד וְהִצְטַנֵּן מְעַט עַל הָרִצְפָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּישַׁן. וּמִתְעַסְּקִין עִמּוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ זְמַן שְׁחִיטָה. וְלֹא הָיוּ שׁוֹחֲטִין עַד שֶׁמַּכִּירִין שֶׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר בְּוַדַּאי שֶׁמָּא יִשְׁחֲטוּ בַּלַּיְלָה:

***

פֶּרֶק שֵׁנִי

א. כָּל מַעֲשֵׂה הַתְּמִידִין וְהַמּוּסָפִין שֶׁל יוֹם זֶה כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹשֶׂה אוֹתָן וְהוּא לָבוּשׁ בִּבְגְדֵי זָהָב. וַעֲבוֹדוֹת הַמְיֻחָדוֹת לְיוֹם זֶה בִּבְגְדֵי לָבָן. וַעֲבוֹדָה הַמְיֻחֶדֶת לְיוֹם זֶה הִיא מַעֲשֵׂה הַפָּר שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל. וּשְׁנֵי הַשְּׂעִירִים שֶׁאֶחָד מֵהֶן שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. וְהַקְטָרַת הַקְּטֹרֶת בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. כָּל אֵלּוּ בִּבְגְדֵי לָבָן הֵם נַעֲשִׂים:

ב. כָּל עֵת שֶׁיִּשַּׁנֶּה הַבְּגָדִים וְיִפְשֹׁט בְּגָדִים וְלוֹבֵשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים טָעוּן טְבִילָה, שֶׁנֶּאֱמַר ׳וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבָּד׳, ׳וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו׳. וְחָמֵשׁ

טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קִדּוּשִׁין טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל וּמְקַדֵּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם, כֵּיצַד? בַּתְּחִלָּה פּוֹשֵׁט בִּגְדֵי חֹל שֶׁעָלָיו וְטוֹבֵל וְעוֹלֶה וּמְסַתֵּג וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וְשׁוֹחֵט אֶת הַתָּמִיד וּמַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר שֶׁל כָּל יוֹם, וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת וּמַקְטִיר אֵיבְרֵי הַתָּמִיד עִם הַחֲבִיתִין וְהַנְּסָכִים וּמַקְרִיב הַפָּר וְשִׁבְעָה כְּבָשִׂים שֶׁל מוּסַף הַיּוֹם. וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי הַזָּהָב וְטוֹבֵל וְעוֹלֶה וּמְסַתֵּג וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי לָבָן. וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְעוֹבֵד עֲבוֹדַת הַיּוֹם כָּל הַוִּדּוּיִים עִם הַהַגְרָלָה וּזְרִיקַת הַדָּמִים בִּפְנִים וְהַקְטָרַת הַקְּטֹרֶת בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּמוֹסֵר הַשָּׂעִיר לַמְשַׁלְּחוֹ לַעֲזָאזֵל. וּמוֹצִיא אֵימוּרֵי הַפָּר וְהַשָּׂעִיר הַנִּשְׂרָפִים וּמוֹסֵר שְׁאָרָן לִשְׂרֵפָה. וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי לָבָן וְטוֹבֵל וְעוֹלֶה וּמְסַתֵּג. וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וּמַקְרִיב שְׂעִיר חַטַּאת שֶׁל מוּסַף הַיּוֹם וְאֵילוֹ וְאֵיל הָעָם. וְהֵם עוֹלוֹת. וּמַקְטִיר אֵימוּרֵי פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִין. וּמַקְרִיב תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי זָהָב. וְטוֹבֵל וְעוֹלֶה וּמְסַתֵּג וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי לָבָן. וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וְנִכְנָס לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּמוֹצִיא מִשָּׁם אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה. וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי לָבָן. וְטוֹבֵל וְעוֹלֶה וּמְסַתֵּג. וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וּמַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם שֶׁל כָּל יוֹם וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם. וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי זָהָב וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי חֹל וְיוֹצֵא:

ג. כָּל הַטְּבִילוֹת הָאֵלּוּ וְהַקִּדּוּשִׁין כֻּלָּן בַּמִּקְדָּשׁ שֶׁנֶּאֱמַר: ׳וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ׳. חוּץ מִטְּבִילָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא רַשַּׁאי לִטְבֹּל אוֹתָהּ בְּחֹל שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא לְהוֹסִיף כֹּוָנָתוֹ. שֶׁאִם יִזְכֹּר טֻמְאָה יִשְׁנָה שֶׁבְּיָדוֹ יִפְרֹשׁ מִמֶּנָּה בְּטְבִילָה זוֹ לִשְׁמָהּ. וְכָל כֹּהֵן שֶׁלֹּא טָבַל בֵּין בְּגָדִים לִבְגָדִים אוֹ שֶׁלֹּא קִדֵּשׁ בֵּין בֶּגֶד לְבֶגֶד וּבֵין עֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה וְעָבַד. עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה:

ד. הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ חוֹלֶה מְלַבְּנִין עֲשָׁשִׁיוֹת שֶׁל בַּרְזֶל בְּאֵשׁ מִבָּעֶרֶב וּלְמָחָר מְטִילִין אוֹתָן בְּמַיִם כְּדֵי לְהָפִיג צִנָּתָן שֶׁאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ. אוֹ מְעָרְבִין מַיִם חַמִּין בְּמֵי הַמִּקְוֶה עַד שֶׁתָּפִיג צִנָּתָן:

ה. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר כְּשֶׁאָר הַכֹּהֲנִים וְהַיּוֹם מְקַדֵּשׁ מִקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ. בְּכָל יוֹם הַכֹּהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ וְיוֹרְדִין בְּמַעֲרָבוֹ וְהַיּוֹם עוֹלִים בָּאֶמְצַע וְיוֹרְדִין בָּאֶמְצַע לִפְנֵי כֹּהֵן גָּדוֹל כְּדֵי לְהַדְּרוֹ.

בְּכָל יוֹם מִי שֶׁזָּכָה בַּמַּחְתָּה חוֹתָהּ בְּמַחְתָּה שֶׁל כֶּסֶף וּמְעָרָהּ הָאֵשׁ לְמַחְתָּה שֶׁל זָהָב וְהַיּוֹם חוֹתָהּ כֹּהֵן גָּדוֹל בְּמַחְתָּה שֶׁל זָהָב וּבָהּ נִכְנָס לַהֵיכָל, שֶׁלֹּא לְיַגְּעוֹ בְּתוֹסֶפֶת עֲבוֹדָה. וְכֵן מַחְתָּה שֶׁל כָּל יוֹם מַחְזֶקֶת אַרְבָּעָה קַבִּין וְשֶׁל הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה קַבִּין וּבְכָל יוֹם הָיְתָה כְּבֵדָה וְהַיּוֹם קַלָּה. וּבְכָל יוֹם יָדָהּ קְצָרָה וְהַיּוֹם אֲרֻכָּה כְּדֵי לְהָקֵל עַל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁלֹּא יִיגַע. בְּכָל יוֹם וְיוֹם הָיוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ שְׁלֹשׁ מַעֲרָכוֹת שֶׁל אֵשׁ וְהַיּוֹם הָיוּ שָׁם אַרְבַּע. מוֹסִיפִין מַעֲרָכָה כְּדֵי לְהַדֵּר הַמִּזְבֵּחַ וּלְעַטְּרוֹ:

ו. זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה: ׳וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל׳. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁזֶּה וִדּוּי דְּבָרִים. נִמְצֵאתָ לָמֵד שֶׁהוּא מִתְוַדֶּה בְּיוֹם זֶה שְׁלֹשָׁה וִדּוּיִים. אֶחָד עַל יְדֵי עַצְמוֹ תְּחִלָּה. וִדּוּי שֵׁנִי עַל יְדֵי עַצְמוֹ עִם שְׁאָר הַכֹּהֲנִים. וּשְׁנֵיהֶם עַל פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ.

וְהַוִּדּוּי שְׁלִישִׁי עַל יְדֵי כָּל יִשְׂרָאֵל עַל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. וּמַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּכָל וִדּוּי מֵהֶן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. כֵּיצַד הוּא אוֹמֵר? אָנָּא הַשֵּׁם חָטָאתִי עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אָנָּא הַשֵּׁם כַּפֶּר נָא לַחֲטָאִים וְלָעֲוונוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי וְכוּ׳ שֶׁנֶּאֱמַר: ׳כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה׳ תִּטְהָרוּ׳. הֲרֵי שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם. וְכֵן בְּכָל וִדּוּי מֵהֶן. וּכְשֶׁהוּא נוֹתֵן אֶת הַגּוֹרָל עַל שְׂעִיר הַחַטָּאת אוֹמֵר לַהַשֵּׁם חַטָּאת. נִמְצָא מַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בַּיּוֹם זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים. וּבְכֻלָּם הוּא מַזְכִּיר כִּכְתָבוֹ שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ. בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה מַגְבִּיהַּ אֶת קוֹלוֹ בַּשֵּׁם. כֵּיוָן שֶׁרַבּוּ פְּרוּצִין חָזְרוּ לְאָמְרוֹ בְּקוֹל נָמוּךְ וּמַבְלִיעוֹ בִּנְעִימוּת עַד שֶׁלֹּא יַכִּירוּ בּוֹ אֲפִלּוּ חֲבֵרָיו הַכֹּהֲנִים:

ז. כָּל הַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁהֵם שׁוֹמְעִים אֶת הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה. הָיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד שֶׁנֶּאֱמַר: ׳כִּי שֵׁם ה׳ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׳. וּבִשְׁלֹשֶׁת הַוִּדּוּיִים הָיָה מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִין וְאוֹמֵר לָהֶן תִּטְהָרוּ. וְכָל הַיּוֹם כָּשֵׁר לְוִדּוּי יוֹם הַכִּפּוּרִים וּלְוִדּוּי הַפָּרִים הַנִּשְׂרָפִים:

***

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. שְׁנֵי הַגּוֹרָלוֹת אֶחָד כָּתוּב עָלָיו לַהַשֵּׁם וְאֶחָד כָּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל. וְהֵם כְּשֵׁרִים מִכָּל דָּבָר בֵּין מִן הָעֵץ בֵּין מִן הָאֶבֶן בֵּין מִן הַמַּתֶּכֶת. אֲבָל לֹא יִהְיֶה אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן. אֶחָד כֶּסֶף וְאֶחָד זָהָב. אֶלָּא שְׁנֵיהֶם שָׁוִין. וְשֶׁל עֵץ הָיוּ. וּבְבַיִת שֵׁנִי עָשׂוּ אוֹתָם שֶׁל זָהָב. וּמַנִּיחִין שְׁנֵי הַגּוֹרָלוֹת בִּכְלִי אֶחָד הַמַּחֲזִיק שְׁתֵּי הַיָּדַיִם כְּדֵי שֶׁיִּכָּנִיס שְׁתֵּי יָדָיו וְלֹא יִתְכַּוֵּן. וּכְלִי זֶה חֹל הוּא. וְשֶׁל עֵץ הָיָה וְקַלְפֵּי שְׁמוֹ:

ב. הֵיכָן מַגְרִיל. בְּמִזְרַח הָעֲזָרָה בְּצָפוֹן הַמִּזְבֵּחַ. מַנִּיחִין שָׁם הַקַּלְפִּי. וּמַעֲמִידִין שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים פְּנֵיהֶן לַמַּעֲרָב וַאֲחוֹרֵיהֶם לַמִּזְרָח. וְכֹהֵן גָּדוֹל בָּא לְשָׁם וְהַסְּגָן מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְּׂמֹאלוֹ וּשְׁנֵי הַשְּׂעִירִים לְפָנָיו אֶחָד לִימִינוֹ וְאֶחָד לִשְׂמֹאלוֹ:

ג. טָרַף בַּקַּלְפִּי וְהֶעֱלָה שְׁנֵי הַגּוֹרָלוֹת בִּשְׁתֵּי יָדָיו לְשֵׁם שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וּפוֹתֵחַ יָדָיו. אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ הַסְּגָן אוֹמֵר אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְּבֹהַּ יְמִינֶךָ. וְאִם בִּשְׂמֹאל עָלָה רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל הַגְּבֹהַּ שְׂמֹאלֶךָ. וְנוֹתֵן שְׁנֵי הַגּוֹרָלוֹת עַל שְׁנֵיהֶם. שֶׁל יָמִין עַל יָמִין וְשֶׁל שְׂמֹאל עַל שֶׁל שְׂמֹאל. וְאִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב אֶלָּא שֶׁחִסֵּר מִצְוָה. שֶׁהַהַנָּחָה מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ מְעַכֶּבֶת וְהַהַגְרָלָה מְעַכֶּבֶת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ עֲבוֹדָה. לְפִיכָךְ הַהַנָּחָה כְּשֵׁרָה בְּזָר וְהָעֲלַיַת הַגּוֹרָלוֹת מִן הַקַּלְפִּי פְּסוּלָה בְּזָר:

ד. וְקוֹשֵׁר לְשׁוֹן זְהוֹרִית מִשְׁקַל שְׁתֵּי סְלָעִים בְּרֹאשׁ שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וּמַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שִׁלּוּחוֹ וְלַנִּשְׁחָט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ. וְשׁוֹחֵט אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַשָּׂעִיר שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַשֵּׁם:

ה. וּמַכְנִיס דָּמָן לַהֵיכָל וּמַזֶּה מִדַּם שְׁנֵיהֶן בַּיּוֹם הַזֶּה אַרְבָּעִים וְשִׁלֹּשׁ הַזָּיוֹת. וְאֵלּוּ הֵן. מַזֶּה תְּחִלָּה מִדַּם הַפָּר שְׁמוֹנֶה הַזָּיוֹת בְּקֹדֶשׁ

הַקְּדָשִׁים בֵּין בַּדֵּי הָאָרוֹן קָרוֹב לַכַּפֹּרֶת בְּטֶפַח שֶׁנֶּאֱמַר: ׳וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה׳ וְגוֹ׳. וּמַזֶּה שָׁם אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ שֶׁזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר: ׳שֶׁבַע פְּעָמִים׳ יַזֶּה יֶתֶר עַל הַזָּיָה רִאשׁוֹנָה. וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת אַחַת וּשְׁתַּיִם אַחַת וְשָׁלֹשׁ אַחַת וְאַרְבַּע אַחַת וְחָמֵשׁ אַחַת וְשֵׁשׁ אַחַת וְשֶׁבַע. וְלָמָּה מוֹנֶה כָּכָה? שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִמְנֶה הַזָּיָה רִאשׁוֹנָה מִכְּלַל הַשֶּׁבַע.

וְאַחַר כָּךְ מַזֶּה מִדַּם הַשָּׂעִיר בֵּין בַּדֵּי הָאָרוֹן שְׁמוֹנָה אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה וּמוֹנֶה כְּדֶרֶךְ שֶׁמּוֹנֶה בְּדַם הַפָּר. וְחוֹזֵר וּמַזֶּה בַּהֵיכָל עַל הַפָּרֹכֶת מִדַּם הַפָּר שְׁמוֹנָה. אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה שֶׁכָּךְ נֶאֱמַר בְּדַם הַפָּר ׳עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת׳. וּמוֹנֶה כְּדֶרֶךְ שֶׁמּוֹנֶה בִּפְנִים. וְחוֹזֵר וּמַזֶּה מִדַּם הַשָּׂעִיר כֵּן עַל הַפָּרֹכֶת שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. שֶׁנֶּאֱמַר בְּדַם הַשָּׂעִיר ׳וְעָשָׂה אֶת דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר׳. וּמוֹנֶה כְּדֶרֶךְ שֶׁמּוֹנֶה בִּפְנִים.

וְכָל אֵלּוּ הַהַזָּיוֹת אֵינוֹ מִתְכַּוֵּן בָּהֶן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְאַחַר כָּךְ מְעָרֵב שְׁנֵי הַדָּמִים דַּם הַפָּר וְדַם הַשָּׂעִיר וּמַזֶּה מִשְּׁנֵיהֶם אַרְבַּע הַזָּיוֹת עַל אַרְבַּע קַרְנוֹת מִזְבַּח הַזָּהָב שֶׁבַּהֵיכָל וְשֶׁבַע הַזָּיוֹת עַל אֶמְצָעוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ זֶה:

ו. וְכָל אֵלּוּ הָאַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ הַזָּיוֹת טוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ בְּדַם טְבִילָה עַל כָּל הַזָּיָה לֹא שֶׁיַּזֶּה שְׁתֵּי הַזָּיוֹת מִטְּבִילָה אַחַת. וּשְׁיָרֵי הַדָּם שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן:

ז. וְאַחַר כָּךְ מְשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר הַחַי בְּיַד אִישׁ הַמּוּכָן לְהוֹלִיכוֹ לַמִּדְבָּר. וְהַכֹּל כְּשֵׁרִים לְהוֹלִיכוֹ אֶלָּא שֶׁעָשׂוּ כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים קֶבַע וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִים אֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹלִיכוֹ. וְסָכוֹת הָיוּ עוֹשִׂין מִירוּשָׁלַיִם עַד תְּחִלַּת הַמִּדְבָּר. וְשׁוֹבֶתֶת אִישׁ אֶחָד אוֹ אֲנָשִׁים הָרְבֵּה בְּכָל סָכָּה וְסָכָּה מֵהֶן כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ מְלַוִּין אוֹתוֹ מִסָּכָּה לְסָכָּה. עַל כָּל סָכָּה וְסָכָּה אוֹמְרִין לוֹ הֲרֵי מָזוֹן וַהֲרֵי מַיִם. אִם כָּשַׁל כֹּחוֹ וְצָרִיךְ לֶאֱכל אוֹכֵל. וּמֵעוֹלָם לֹא הֻצְרַךְ אָדָם לְכָךְ. וְאַנְשֵׁי הַסָּכָּה הָאַחֲרוֹנָה עוֹמְדִין בְּסוֹף הַתְּחוּם וְרוֹאִין אֶת מַעֲשָׂיו מֵרָחוֹק.

כֵּיצַד הָיָה עוֹשֶׂה? חוֹלֵק לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית שֶׁבְּקַרְנָיו. חֶצְיוֹ קוֹשֵׁר בַּסֶּלַע וְחֶצְיוֹ קוֹשֵׁר בֵּין שְׁתֵּי קַרְנָיו. וְדוֹחֲפוֹ לַאֲחוֹרָיו וְהוּא מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד. לֹא הָיָה מַגִּיעַ לַחֲצִי הָהָר עַד שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה אֵיבָרִים אֵיבָרִים. וּבָא וְיוֹשֵׁב לוֹ תַּחַת סָכָּה הָאַחֲרוֹנָה עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. וְדַרְכִיּוֹת הָיוּ עוֹשִׂין וּמְנִיפִין בְּסוּדָרִין כְּדֵי שֶׁיִּדְעוּ שֶׁהִגִּיעַ שָׂעִיר לַמִּדְבָּר.

וְאַחַר שֶׁמְּשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר בְּיַד מוֹלִיכוֹ חוֹזֵר אֵצֶל הַפָּר וְהַשָּׂעִיר שֶׁהַזָּה דָּמָן לְפָנִים וְקוֹרְעָן וּמוֹצִיא אֶת אֵימוּרֵיהֶן וְנוֹתָנָם בִּכְלִי וּמַקְטִירָן עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וּמְחַתֵּךְ שְׂאָר בְּשָׂרָן חֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת מְעֹרוֹת זוֹ בְּזוֹ כְּמִין קְלִיעָה וְאֵינוֹ מְפָרֵק אוֹתָן וּמְשַׁלְּחָן בְּיַד אֲחֵרִים לְהוֹצִיאָן לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּמְנַתְּחִין אוֹתָן שָׁם בְּעוֹרָן כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ:

ח. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ שָׂעִיר לַמִּדְבָּר יָצָא כֹּהֵן גָּדוֹל לְעֶזְרַת הַנָּשִׁים לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה. וּבִזְמַן קְרִיאָתוֹ שׁוֹרְפִין הַפָּר וְהַשָּׂעִיר בְּבֵית הַדֶּשֶׁן. לְפִיכָךְ הָרוֹאֶה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא אֵינוֹ רוֹאֶה פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִין. וּשְׂרָפָתָן כְּשֵׁרָה בְּזָר כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ:

ט. קְרִיאָה זוֹ אֵינָהּ עֲבוֹדָה לְפִיכָךְ אִם רָצָה לִקְרוֹת בְּבִגְדֵי חֹל לְבָנִים מְשֻׁלּוֹ קוֹרֵא. וְאִם

רָצָה לִקְרוֹת בִּבְגְדֵי לָבָן קוֹרֵא שֶׁבִּגְדֵי כְהֻנָּה נִתְּנוּ לְהֶנּוֹת בָּהֶן שֶׁלֹּא בִשְׁעַת עֲבוֹדָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ:

י. כֵּיצַד הוּא קוֹרֵא? יוֹשֵׁב בְּעֶזְרַת הַנָּשִׁים וְכָל הָעָם עוֹמְדִין לְפָנָיו, וְחַזַּן הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנוֹ לְרֹאשׁ הַכְּנֶסֶת וְרֹאשׁ הַכְּנֶסֶת נוֹתְנוֹ לַסְּגָן וְהַסְּגָן נוֹתְנוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל. וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמְקַבֵּל עוֹמֵד וְקוֹרֵא ׳אַחֲרֵי מוֹת׳ וְ׳אַךְ בֶּעָשׂוֹר׳ שֶׁבְּפָרָשַׁת מוֹעֲדוֹת עַד סוֹף הָעִנְיָן וְגוֹלֵל אֶת הַתּוֹרָה וּמַנִּיחָהּ בְּחֵיקוֹ וְאוֹמֵר יוֹתֵר מִמַּה שֶׁקָּרָאתִי לִפְנֵיכֶם כָּתוּב כָּאן. וּבֶעָשׂוֹר שֶׁבְּחֻמַּשׁ הַפְּקוּדִים עַד סוֹף הָעִנְיָן קוֹרֵא אוֹתוֹ עַל פֶּה. וְלָמָּה קוֹרֵא עַל פֶּה? שֶׁאֵין גּוֹלְלִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּצִבּוּר. וְלָמָּה לֹא יִקְרָא בְּסֵפֶר אַחֵר? לְפִי שֶׁאֵין אֶחָד קוֹרֵא בִּשְׁנֵי סְפָרִים מִשּׁוּם פְּגַם רִאשׁוֹן:

יא. בְּעֵת שֶׁקּוֹרֵא מְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבָרְכִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וּמוֹסִיף לְאַחֲרֶיהָ שֶׁבַע בְּרָכוֹת וְאֵלּוּ הֵן: רְצֵה ה׳ אֱלֹהֵינוּ וְכוּ׳ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וְכוּ׳ סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ וְכוּ׳ וְחוֹתֵם בָּהּ בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. הֲרֵי שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת כְּתִקְנָן. וּמְבָרֵךְ עַל הַמְקֻדָּשׁ בְּרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ יְהֵיֶה עִנְיָנָהּ שֶׁיַּעֲמֹד הַמְקֻדָּשׁ וּשְׁכִינָה בְּתוֹכוֹ וְחוֹתֵם בָּהּ בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ שׁוֹכֵן בְּצִיּוֹן.

וּמְבָרֵךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ עִנְיָנָהּ שֶׁיּוֹשִׁיעַ ה׳ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָסוּר מֵהֶן מֶלֶךְ וְחוֹתֵם בָּהּ בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ הַבּוֹחֵר בְּיִשְׂרָאֵל. וּמְבָרֵךְ עַל הַכֹּהֲנִים בְּרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ עִנְיָנָהּ שֶׁיִּרְצֶה הַמָּקוֹם מַעֲשֵׂיהֶם וַעֲבוֹדָתָם וְיִבָרְכֵם וְחוֹתֵם בָּהּ בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ מְקַדֵּשׁ הַכֹּהֲנִים. וְאַחַר כָּךְ אוֹמֵר תְּפִלָּה וּתְחִנָּה וְרִנָּה וּבַקָּשָׁה כְּפִי מַה שֶּׁהוּא רָגִיל וְחוֹתֵם הוֹשַׁע ה׳ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל שֶׁעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהוֹשַׁע בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

***

פֶּרֶק רְבִיעִי

א. סֵדֶר כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁבְּיוֹם זֶה כָּךְ הוּא. כַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה מְפִיסִין לְתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן, וּמְסַדְּרִין אֶת הַמַּעֲרָכָה וּמְדַשְּׁנִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשִׂין בְּכָל יוֹם עַל הַסֵּדֶר שֶׁבְּאַרְנוּ עַד שֶׁיַּגִּיעוּ לִשְׁחִיטַת הַתָּמִיד. כְּשֶׁיַּגִּיעוּ לִשְׁחֹט אֶת הַתָּמִיד פּוֹרְסִין סָדִין שֶׁל בּוּץ בֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל וּבֵין הָעָם. וְלָמָּה שֶׁל בּוּץ כְּדֵי שֶׁיַּכִּיר שֶׁעֲבוֹדַת הַיּוֹם בִּבְגְדֵי בּוּץ, וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי חֹל וְטוֹבֵל וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְשׁוֹחֵט בְּתָמִיד רֹב שְׁנַיִם וּמַנִּיחַ אַחַר לִגְמֹר הַשְׁחִיטָה, וּמְקַבֵּל הַדָּם וְזוֹרְקוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּמִצְוָתוֹ. וְאַחַר כָּךְ נִכְנָס לַהֵיכָל וּמַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל שַׁחַר וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת. וּמַקְטִיר אֵיבְרֵי הַתָּמִיד וְהַחֲבִיתִין וְהַנְּסָכִים כְּכָל סֵדֶר הַתָּמִיד שֶׁל כָּל יוֹם שֶׁבְּאַרְנוּ.

וְאַחַר הַתָּמִיד מַקְרִיב הַפָּר וְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים שֶׁל מוּסַף הַיּוֹם, וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי זָהָב, וְטוֹבֵל וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי לָבָן וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּבָא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ. וּפָרוֹ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לַמַּעֲרָב וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַפָּר וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא הַשֵּׁם כַּפֵּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים

שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לֵאמֹר ׳כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה׳ תִּטְהָרוּ׳.

וְאַחַר כָּךְ מַגְרִיל עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים, וְקוֹשֵׁר לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וּמַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שִׁלּוּחוֹ וְלַנִּשְׁחָט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ, וּבָא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁוֹ וּמִתְוַדֶּה וְדוּי שֵׁנִי, וְכָךְ הוּא אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ. אָנָּא הַשֵּׁם כַּפֵּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגוֹ׳.

וְאַחַר כָּךְ שׁוֹחֵט אֶת הַפָּר וּמְקַבֵּל אֶת דָּמוֹ וְנוֹתְנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְנַדְנְדוֹ שֶׁלֹּא יִקָּרֵשׁ, וּמַנִּיחַ עַל הָרִבֵּד הָרְבִיעִי שֶׁל הֵיכָל מִבַּחוּץ, וְנוֹטֵל אֶת הַמַּחְתָּה וְחוֹתָהּ בָּהּ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִן הַסָּמוּךְ לַמַּעֲרָב, שֶׁנֶּאֱמַר ׳מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי ה״. וְיוֹרֵד וּמַנִּיחַ עַל הָרִבֵּד שֶׁבָּעֲזָרָה. וּמוֹצִיאִין לוֹ אֶת הַכַּף וּכְלִי מָלֵא קְטֹרֶת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה, וְחוֹפֵן מִמֶּנָּה מָלֵא חָפְנָיו לֹא מְחוּקוֹת וְלֹא גְּדוּשׁוֹת אֶלָּא טְפוּפוֹת הַגָּדוֹל לְפִי גָּדְלוֹ וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַכַּף.

כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהוֹלָכָה בִּשְׂמֹאל פּוֹסֶלֶת בְּדַם הַקֳּדָשִׁים וּשְׁאָר הָעֲבוֹדוֹת. וּלְפִיכָךְ הָיָה מִן הַדִּין שֶׁיּוֹלִיךְ הַמַּחְתָּה בִּשְׂמֹאלוֹ וְכַף הַקְּטֹרֶת בִּימִינוֹ. אֲבָל מִפְּנֵי כֹּבֶד הַמַּחְתָּה וְעוֹד שֶׁהִיא חַמָּה, אֵינוֹ יָכוֹל לְסָבְלָהּ בִּשְׂמֹאלוֹ עַד הָאָרוֹן. לְפִיכָךְ נוֹטֵל הַמַּחְתָּה בִּימִינוֹ וְכַף הַקְּטֹרֶת בִּשְׂמֹאלוֹ, וּמְהַלֵּךְ בַּהֵיכָל עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. מָצָא הַפָּרֹכֶת פְּרוּפָה נִכְנַס לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָאָרוֹן. הִגִּיעַ לָאָרוֹן נוֹתֵן הַמַּחְתָּה בֵּין שְׁנֵי הַבַּדִּים וּבְבַיִת שֵׁנִי שֶׁלֹּא הָיָה אָרוֹן הָיָה מַנִּיחָהּ עַל אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה. וְאוֹחֵז שְׁפַת הַכַּף בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו אוֹ בְּשִׁנָּיו. וּמְעָרֶה הַקְּטֹרֶת בְּגוּדָלוֹ לְתוֹךְ חָפְנָיו עַד שֶׁמַּחְזִירָהּ לְמִלֹּא חָפְנָיו כְּשֶׁהָיְתָה. וְזוֹ הִיא עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ.

וְצוֹבֵר אֶת הַקְּטֹרֶת עַל גַּבֵּי הַגֶּחָלִים בְּיָדוֹ לְפָנִים בַּמַּחְתָּה, כְּדֵי שֶׁתְּהֵיֶה הַקְּטֹרֶת קְרוֹבָה לָאָרוֹן וּרְחוֹקָה מִפָּנָיו שֶׁלֹּא יִכָּוֶה. וּמַמְתִּין שָׁם עַד שֶׁיִּתְמַלֵּא הַבַּיִת עָשָׁן וְיֵצֵא, וְהוּא מְהַלֵּךְ אֲחוֹרַנִּית מִעַט מִעַט פָּנָיו לַקֹּדֶשׁ וַאֲחוֹרָיו לַהֵיכָל עַד שֶׁיֵּצֵא מִן הַפָּרֹכֶת. וּמִתְפַּלֵּל שָׁם בַּהֵיכָל אַחַר שֶׁיֵּצֵא תְּפִלָּה קְצָרָה שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת הָעָם שֶׁמָּא יֹאמְרוּ מֵת בַּהֵיכָל. וְכָךְ הָיָה מִתְפַּלֵּל: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאִם תִּהְיֶה שָׁנָה זוֹ שְׁחוּנָה תִּהְיֶה גְּשׁוּמָה, וְלֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִבֵּית יְהוּדָה, וְלֹא יְהִיוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְפַרְנָסָה וְאַל תַּכְנִיס לְפָנֶיךָ תְּפִלַּת עוֹבְרֵי דְּרָכִים:

ב. בִּשְׁעַת הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. כָּל הָעָם פּוֹרְשִׁים מִן הַהֵיכָל בִּלְבַד וְאֵינָן פּוֹרְשִׁים מִבֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ. שֶׁאֵין פּוֹרְשִׁים מִבֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא בִּשְׁעַת הַקְּטֹרֶת בַּהֵיכָל בְּכָל יוֹם וּבִשְׁעַת מַתַּן דָּמִים בַּהֵיכָל כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת תְּמִידִין. וְאַחַר כָּךְ נוֹטֵל דַּם הַפָּר מִזֶּה שֶׁהוּא מְנַדְנְדוֹ. וְנִכְנָס בּוֹ לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וּמִזֶּה מִמֶּנּוּ שָׁם שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת בֵּין בַּדֵּי הָאָרוֹן. וְיוֹצֵא וּמַנִּיחוֹ בַּהֵיכָל עַל כַּן הַזָּהָב שֶׁהָיָה שָׁם. וְאַחַר כָּךְ יוֹצֵא מִן הַהֵיכָל וְשׁוֹחֵט אֶת הַשָּׂעִיר וּמְקַבֵּל אֶת דָּמוֹ וְנִכְנָס בּוֹ לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּמִזֶּה מִמֶּנּוּ שָׁם שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת בֵּין

בַּדֵּי הָאָרוֹן. וְיוֹצֵא וּמַנִּיחוֹ עַל כַּן הַזָּהָב שֶׁנִּי שֶׁבַּהֵיכָל.

וְאַחַר כָּךְ נוֹטֵל דַּם הַפָּר מֵעַל הַכַּן וּמַזֶּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרֹכֶת כְּנֶגֶד הָאָרוֹן שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת וּמַנִּיחַ דַּם הַפָּר וְנוֹטֵל דַּם הַשָּׂעִיר וּמַזֶּה מִמֶּנּוּ עַל הַפָּרֹכֶת כְּנֶגֶד הָאָרוֹן שְׁמוֹנָה הַזָּיוֹת. וְאַחַר כָּךְ מְעָרֶה דַּם הַפָּר לְתוֹךְ דַּם הַשָּׂעִיר וּמַחֲזִיר הַכֹּל לַמִּזְרָק שֶׁהָיָה בּוֹ דַּם הַפָּר כְּדֵי שֶׁיִּתְעָרְבוּ יָפֶה יָפֶה.

וְעוֹמֵד לִפְנִים מִמִּזְבַּח הַזָּהָב בֵּין הַמִּזְבֵּחַ וְהַמְּנוֹרָה, וּמַתְחִיל לְהַזּוֹת מִדַּם הַתַּעֲרֹבֶת עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הַזָּהָב. וְהוּא מְסַבֵּב וְהוֹלֵךְ וּמַזֶּה עַל הַקְּרָנוֹת מִבַּחוּץ. וּמַתְחִיל מִקֶּרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, לִצְפוֹנִית מַעֲרָבִית, לְמַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, לְדְרוֹמִית מִזְרָחִית, וְעַל כֻּלָּן הוּא נוֹתֵן מִלְּמַטָּן לְמַעְלָן חוּץ מִן הָאַחֲרוֹנָה שֶׁהָיְתָה לְפָנָיו שֶׁהוּא נוֹתֵן מִלְּמַעְלָן לְמַטָּן, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְלַכְלְכוּ כֵּלָיו.

וְחוֹתָה הַגָּחָלִים וְהָאֵפֶר שֶׁבְּמִזְבַּח הַזָּהָב הֵילָךְ וְהֵילָךְ עַד שֶׁמְּגַלֶּה זְהָבוֹ, וּמַזֶּה מִדַּם הַתַּעֲרֹבֶת עַל טָהֳרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים בְּצַד הַדָּרוֹם בְּמָקוֹם שֶׁשָּׁלְמוּ מַתְּנוֹת קַרְנוֹתָיו. וְיוֹצֵא וְשׁוֹפֵךְ שְׁיָרֵי הַדָּם עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

וְאַחַר כָּךְ בָּא אֵצֶל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁוֹ וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הוּא אוֹמֵר אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ עָווּ וּפָשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אָנָּא הַשֵּׁם כַּפֵּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ ׳כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׳ וְגוֹ׳.

וְאַחַר כָּךְ מְשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר לַמִּדְבָּר, וּמוֹצִיא אֵימוּרֵי פַּר וְשָׂעִיר שֶׁהִכְנִיס דָּמָן לְפָנִים וְנוֹתְנָן בִּכְלִי, וּמְשַׁלֵּחַ הַשְּׁאָר לְבֵית הַדֶּשֶׁן לִשְׂרָפָה, וְיוֹצֵא לְעֶזְרַת הַנָּשִׁים וְקוֹרֵא שָׁם אַחַר שֶׁיַּגִּיעַ הַשָּׂעִיר לַמִּדְבָּר, וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי לָבָן וְטוֹבֵל וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְעוֹשֶׂה הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ שֶׁהוּא מִכְּלַל קָרְבָּנוֹת מוּסַף הַיּוֹם, וּמַקְרִיב אֵילוֹ וְאֵיל הָעָם שֶׁנֶּאֱמַר ׳וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת עֹלַת הָעָם׳, וּמַקְטִיר הָאֵימוּרִין שֶׁל פַּר וְשָׂעִיר הַנִּשְׂרָפִין, וּמַקְרִיב תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם.

וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי זָהָב וְטוֹבֵל וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי לָבָן וּמְקַדֵּשׁ וְנִכְנָס לְקַדֵּשׁ הַקָּדָשִׁים וּמוֹצִיא אֶת הַכַּף וְאֶת הַמַּחְתָּה, וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי לָבָן וְטוֹבֵל וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי זָהָב וּמְקַדֵּשׁ וּמַקְטִיר קְטֹרֶת שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם כִּשְׁאָר הַיָּמִים. וְאַחַר כָּךְ מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפוֹשֵׁט בִּגְדֵי זָהָב וְלוֹבֵשׁ בִּגְדֵי עַצְמוֹ וְיוֹצֵא לְבֵיתוֹ וְכָל הָעָם מְלַוִּין אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ. וְיוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה עַל שֶׁיָּצָא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

***

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. כָּל עֲבוֹדוֹת שֶׁעוֹבֵד בִּבְגְדֵי לָבָן בְּפְנִים בַּהֵיכָל צָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָן עַל הַסֵּדֶר שֶׁבְּאַרְנוּ. וְאִם הִקְדִּים בָּהֶן מַעֲשֶׂה לַחֲבֵרוֹ לֹא עָשָׂה כְּלוּם:

ב. קְטֹרֶת שֶׁחֲפָנָהּ קֹדֶם שְׁחִיטַת הַפָּר לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אַף עַל פִּי שֶׁהֶחֱפִינָהּ בָּעֲזָרָה צֹרֶךְ פְּנִים בַּעֲבוֹדַת פְּנִים הִיא. וְכֵן שָׁעִיר שֶׁשְּׁחָטוֹ קֹדֶם מַתַּן דָּמוֹ שֶׁל פַּר לֹא עָשָׂה כְּלוּם. אַף עַל פִּי שֶׁהַשְׁחִיטָה בָּעֲזָרָה הֲרֵי דָמוֹ נִכְנָס לִפְנִים׃

ג. אֵיל וּשְׂעִיר הַמּוֹסָפִין שֶׁעָשָׂה אוֹתָן קֹדֶם עֲבוֹדַת הַיּוֹם אֵינָן כְּלוּם׃

ד. הִקְדִּים דַּם הַשָּׂעִיר לְדַם הַפָּר בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים קֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר עֲבוֹדָתוֹ. יַזֶּה מִדַּם הַפָּר כְּמִצְוָתוֹ וְאַחַר כָּךְ יָבִיא שָׂעִיר אַחֵר וְיִשְׁחֹט אוֹתוֹ וְיַזֶּה מִדָּמוֹ בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים כְּמִצְוָתוֹ וְיִפָּסֵל הָרִאשׁוֹן. הִקְדִּים דַּם הַשָּׂעִיר לְדַם הַפָּר בְּמַתָּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל עַל הַפָּרֹכֶת יַחְזֹר וְיַזֶּה מִדַּם הַשָּׂעִיר פַּעַם שְׁנִיָּה לְאַחַר דַּם הַפָּר׃

ה. נִשְׁפַּךְ הַדָּם עַד שֶׁלֹּא גָּמַר מַתָּנוֹת שֶׁבְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. יָבִיא דָּם אַחֵר וְיַחְזֹר וְיַזֶּה בַּתְּחִלָּה בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

ו. גָּמַר מַתָּנוֹת שֶׁבְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְהִתְחִיל בְּמַתָּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם עַד שֶׁלֹּא גָּמַר יָבִיא דָּם אַחֵר וְיַתְחִיל מִתְּחִלַּת הַזָּיוֹת שֶׁבַּהֵיכָל׃

ז. גָּמַר מַתָּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל וְהִתְחִיל לְתֵּן עַל מִזְבַּח הַזָּהָב וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם עַד שֶׁלֹּא גָּמַר. יָבִיא דָּם אַחֵר וּמַתְחִיל מִתְּחִלַּת מַתָּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁכֻּלָּן כַּפָּרָה בִּפְנֵי עַצְמָן הֵן׃

ח. גָּמַר מַתָּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאַחַר כָּךְ נִשְׁפַּךְ הַדָּם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָבִיא דָּם אַחֵר. שֶׁשְּׁפִיכַת הַשִּׁירַיִם עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת. וְאִם דָּם הַפָּר הוּא שֶׁנִּשְׁפַּךְ קֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר כָּל הַמַּתָּנוֹת הֲרֵי זֶה מֵבִיא פַּר אַחֵר. וַיַּחֲפֹן קְטֹרֶת פַּעַם שְׁנִיָּה קֹדֶם שְׁחִיטַת הַפָּר. וַיַּקְטִיר הַקְּטֹרֶת וְאַחַר כָּךְ יָבִיא דָּמוֹ וְיַזֶּה מִמֶּנּוּ׃

ט. וְאֵין מְטַמֵּא בְּגָדִים וְאֵין נִשְׂרָף בְּבֵית הַדֶּשֶׁן אֶלָּא הַפָּר הַזֶּה הָאַחֲרוֹן שֶׁבּוֹ נִגְמְרָה הַכַּפָּרָה׃

י. נִתְעָרֵב לוֹ דַּם הַפָּר בְּדַם הַשָּׂעִיר קֹדֶם שֶׁיִּגְמֹר הַזָּיוֹת. נוֹתֵן אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה לְשֵׁם פַּר. וְחוֹזֵר וְנוֹתֵן אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה לְשֵׁם שָׂעִיר. נִתְעָרְבוּ בְּמַתָּנָה אַחֲרוֹנָה. נוֹתֵן אַחַת לְמַטָּה לְשֵׁם פַּר וְחוֹזֵר וְנוֹתֵן אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה לְשֵׁם שָׂעִיר׃

יא. נִתְחַלְּפוּ הַכּוֹסוֹת וְלֹא יָדַע אֵי זֶה הוּא כּוֹס דַּם הַפָּר וְאֵי זֶה הוּא כּוֹס דַּם הַשָּׂעִיר נוֹתֵן מֵאֶחָד מֵהֶן אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. וְנוֹתֵן מִן הַשֵּׁנִי אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה. (וְחוֹזֵר וְנוֹתֵן מִן הָרִאשׁוֹן אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה). נִמְצָא מִכָּל מָקוֹם שֶׁנָּתַן מִדַּם הַפָּר וְאַחֲרָיו מִדַּם הַשָּׂעִיר׃

יב. קִבֵּל דַּם הַפָּר בִּשְׁתֵּי כוֹסוֹת. וְקִבֵּל דַּם הַשָּׂעִיר בִּשְׁתֵּי כוֹסוֹת. וְנִתְעָרְבוּ מִקְצָת הַכּוֹסוֹת. וְלֹא נוֹדַע כּוֹס דַּם הַפָּר מִכּוֹס דַּם הַשָּׂעִיר. הֲרֵי זֶה מַזֶּה כָּל הַזָּיוֹת כְּמִצְוָתָן מִן הַכּוֹסוֹת שֶׁלֹּא נִתְעָרְבוּ. וְשׁוֹפֵךְ שִׁירֵי אֵלּוּ שֶׁהַזֶּה מֵהֶן עַל הַיְסוֹד כַּמִּצְוָה. וְאוֹתָן הַכּוֹסוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ יִשָּׁפְכוּ לָאַמָּה׃

יג. פַּר יוֹם הַכִּפּוּרִים אַף עַל פִּי שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל קוֹנֶה מִשֶּׁלּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר׃ ׳פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ׳. הַמָּקוֹם הִפְקִיר מָמוֹנוֹ בּוֹ לְכָל אֶחָיו הַכֹּהֲנִים. שֶׁאִלּוּ לֹא הָיָה לָהֶן בּוֹ שֻׁתָּפוּת לֹא הָיוּ מִתְכַּפְּרִין בּוֹ. לְפִיכָךְ אִם מֵת כֹּהֵן גָּדוֹל קֹדֶם שֶׁיִּשָּׁחֵט הַפָּר. הַכֹּהֵן שֶׁעוֹמֵד תַּחְתָּיו אֵינוֹ מֵבִיא פַּר אַחֵר אֶלָּא שׁוֹחֵט אֶת שֶׁל רִאשׁוֹן. וְאֵינוֹ חַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ שֶׁתְּמוּת שֶׁאֵין חַטַּאת הָרַבִּים מֵתָה. שָׁחַט אֶת הַפָּר וּמֵת קֹדֶם

שֶׁיְּכַפֵּר בְּדָמוֹ. הַכֹּהֵן הָאַחֵר נִכְנָס בְּדָם זֶה וּמְכַפֵּר בּוֹ:

יד. שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מִצְוָתָן שֶׁיִּהְיוּ שָׁוִין בְּמַרְאֶה וּבְקוֹמָה וּבְדָמִים. וּלְקִיחָתָן כְּאַחַת. אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן שָׁוִין כְּשֵׁרִין. לָקַח אֶחָד מֵהֶן הַיּוֹם וְאֶחָד לְמָחָר כְּשֵׁרִים:

טו. מֵת אֶחָד מֵהֶן. אִם עַד שֶׁלֹּא הִגְרִיל מֵת יִקַּח זוּג לְשֵׁנִי. וְאִם מִשֶּׁהִגְרִיל מֵת יָבִיא שְׁנַיִם וַיַּגְרִיל עֲלֵיהֶן בַּתְּחִלָּה וְרוֹאֶה אֵי זֶהוּ שֶׁמֵּת. אִם הָיָה שֶׁל שֵׁם אוֹמֵר זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַשֵּׁם יִתְקַיֵּם תַּחְתָּיו. וְאִם הָיָה הַמֵּת שֶׁל עֲזָאזֵל יֹאמַר זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יִתְקַיֵּם תַּחְתָּיו. וְהַשֵּׁנִי מִן הַשְּׁנַיִם שֶׁהִגְרִיל עֲלֵיהֶן בַּסּוֹף יִרְעֶה עַד שֶׁיִּפֹּל בּוֹ מוּם וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דָּמָיו לִנְדָבָה. שֶׁאֵין חַטַּאת הַצִּבּוּר מֻתָּה:

טז. פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁאָבְדוּ וְהִפְרִישׁ אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶן וְקָרְבוּ וְנִמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים. יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ וְיִמָּכְרוּ וְיִפְּלוּ דְּמֵיהֶן לִנְדָבָה. וְכֵן אִם נִמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים קֹדֶם שֶׁיִּקְרְבוּ אֵלּוּ יִקָּרְבוּ הָרִאשׁוֹנִים וְיִרְעוּ הַשְּׁנִיִּים עַד שֶׁיִּפֹּל בָּהֶן מוּם וְיִפְּלוּ דְּמֵיהֶן לִנְדָבָה. שֶׁאֵין חַטַּאת הַצִּבּוּר מֻתָּה:

יז. הַמּוּם פּוֹסֵל בְּשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ אֲפִלּוּ מוּם עוֹבֵר. וְכֵן אִם נַעֲשָׂה מְחֻסַּר זְמַן נִפְסָל. כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁחֲטָה אִמּוֹ לְחוֹלָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁדְּחִיָּתוֹ לַעֲזָאזֵל הִיא שְׁחִיטָתוֹ:

יח. הָיָה טְרֵפָה פָּסוּל שֶׁנֶּאֱמַר: ״יַעֲמַד חַי״:

יט. חָלָה הַשָּׂעִיר וְאֵין יָכוֹל לְהַלֵּךְ מַרְכִּיבוֹ עַל כְּתֵפוֹ וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת:

כ. חָלָה הַמְשַׁלֵּחַ הֲרֵי זֶה מְשַׁלְּחוֹ בְּיַד אַחֵר:

כא. נִטְמָא הַמְשַׁלֵּחַ הֲרֵי זֶה נִכְנָס לַמְּקֻדָּשׁ וְנוֹטְלוֹ וְיוֹצֵא, שֶׁנֶּאֱמַר: ״בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה״. בְּיַד זֶה שֶׁהוּכַן אֲפִלּוּ נִטְמָא:

כב. דְּחָפוֹ וְנָפַל הַשָּׂעִיר וְלֹא מֵת. יֵרֵד אַחֲרָיו וִימִיתֶנּוּ בְּכָל דָּבָר שֶׁמְּמִיתוֹ. וְאֵיבְרֵי שָׂעִיר זֶה מֻתָּרִין בַּהֲנָיָה:

כג. נִפְחֲתָה תִּקְרָה שֶׁל הֵיכָל לֹא הָיָה מַזֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״בְּאֹהֶל מוֹעֵד״:

כד. מִזְבֵּחַ שֶׁלֹּא נִתְחַנֵּךְ בַּקְּטֹרֶת לֹא יַזֶּה עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: ״מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים״:

כה. חָסַר מִן הַקְּטֹרֶת אֶחָד מִסַּמָּנֶיהָ אוֹ מַעֲלֶה עָשָׁן חַיָּב מִיתָה עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר: ״לֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת״. וְכֵן חַיָּב מִיתָה עַל בִּיאָתוֹ בִּלֹּא מִצְוָה. לְפִיכָךְ אִם שָׁגַג בְּבִיאָה וְהֵזִיד בִּקְטֹרֶת. אוֹ שֶׁנִּכְנַס בִּקְטֹרֶת שְׁלֵמָה עִם הַחֲסֵרָה חַיָּב מִיתָה:

כו. הִקְטִיר מִן הַקְּטֹרֶת שֶׁל קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים כְּזַיִת בַּהֵיכָל חַיָּב מִיתָה:

כז. חֲפִינַת הַקְּטֹרֶת עֲבוֹדָה. וְהַמַּחְשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בָּהּ. וְכֵן חֲתִיַּת הַגֶּחָלִים לַקְּטֹרֶת נִפְסֶלֶת בְּמַחְשָׁבָה. שֶׁמַּכְשִׁירֵי קָרְבָּן כְּקָרְבָּן:

כח. חָפַן בְּרֹאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו אוֹ מִן הַצְּדָדִין אוֹ מִמַּטָּה לְמַעְלָה אוֹ שֶׁחָפַן בְּיָדוֹ זוֹ וּבְיָדוֹ זוֹ וְקָרַב זוֹ לָזוֹ. אוֹ שֶׁנִּתְפַּזְּרָה קְטֹרֶת מִיָּדוֹ עַל הָאָרֶץ וַאֲסָפָהּ. אוֹ שֶׁחָפַן חֲבֵרוֹ וְנָתַן לְחָפְנָיו. אוֹ שֶׁחָפַן וּמֵת וְנִכְנַס שֵׁנִי בְּמַה שֶׁחָפַן רִאשׁוֹן. כָּל אֵלּוּ סָפֵק וְלֹא יַקְטִיר וְאִם הִקְטִיר הֶרְצָה:

סְלִיקוּ לְהוּ הִלְכוֹת עֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים